

Презентація
На тему:
Архітектуро́ра
України

Підготувала
Учениця 9 класу
Адамовська Анастасія

Архітектурна традиція на теренах України пройшла довгий історичний шлях розвитку. Найдавніші пам'ятки монументальної, мурованої архітектури на українських землях походять із побережжя Чорного моря — з колишніх грецьких колоній, які сягають VIII — VII ст. до н. е. До таких більших міст належали Тіра над лиманом Дністра, Ольвія над лиманом Південного Буга, Херсонес коло сучасного Севастополя, Феодосія, Пантіапей (сучасна Керч), Фанагорія напроти Керчі, Тамань, Танаїс коло сучасного Ростова-на-Дону й багато інших. Рештки архітектурного комплексу Більського городища (VII–III ст. до н. е.) вчені ідентифікують з прадавнім містом Гелон, описаним Геродотом.

Дослідження збережених незначних решток античних будов та інших мистецьких творів вказують, що спочатку у VIII — VI ст. до н. е. Причорномор'я мало вплив т.зв. іонійського стилю, а з V ст. тут поширюються зразки афінського та з початком нової ери до II ст. римського будівництва. Знайдені фундаменти оборонних мурів міст (Ольвія, Пантікапей, Німфей, Горгіппія), житлових будинків, храму Аполлона в Ольвії й різні уламки колон, капітелей тощо вказують на відмінність їх від чисто грецьких зразків — аттичних і малоазійських. Особливий інтерес мають гробівці (наприклад, у Керчі) зі склепінням, зложеним з клинуватого каміння. Цей новий на той час конструктивний засіб перекриття не був відомий у самій Греції, а лише в деяких грецьких колоніях, наприклад, в Александрії.

Керч, Царський курган, архаїчне склепіння

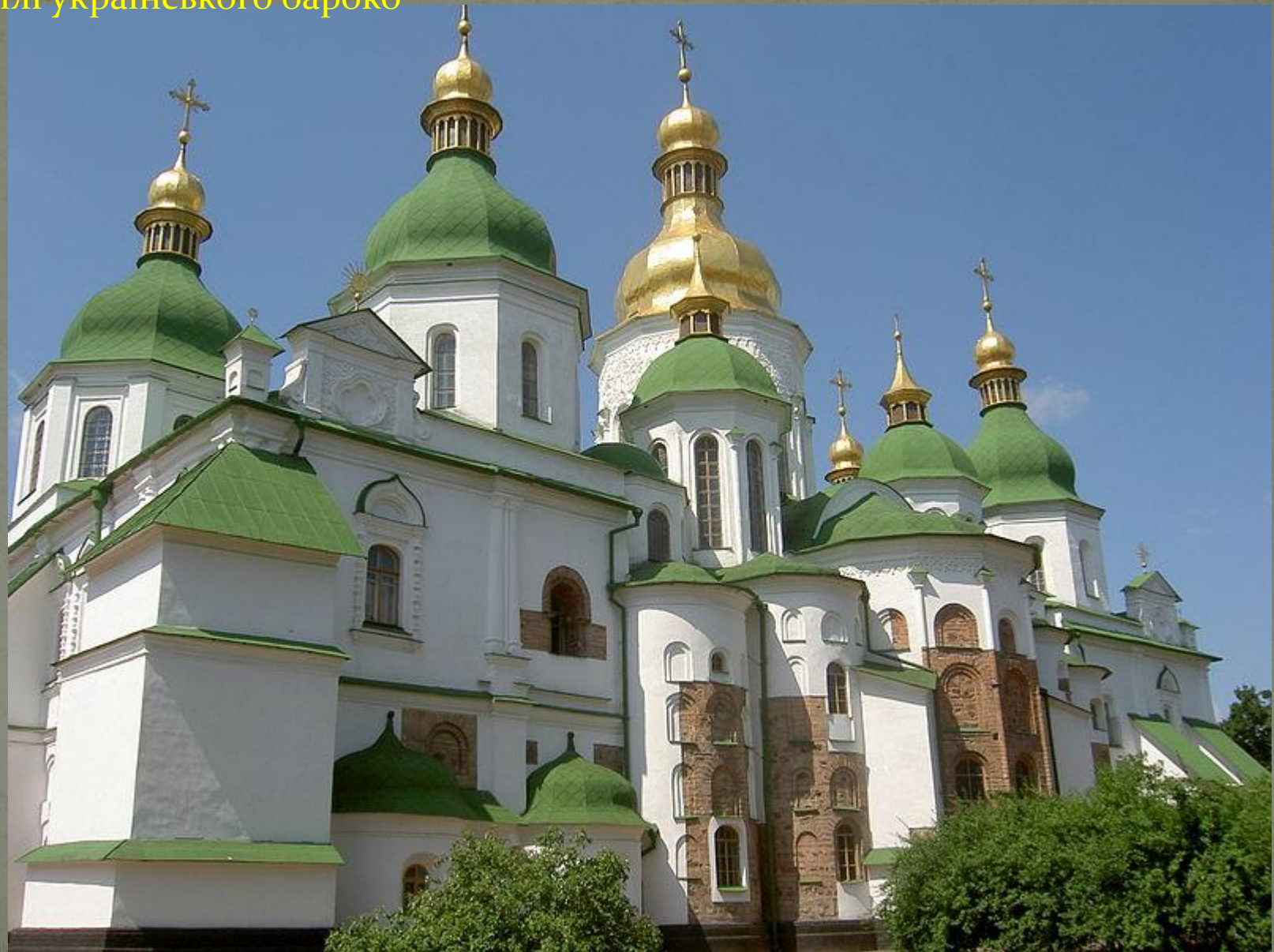
Середньовічна архітектура

Автентична українська архітектура почала формуватися у IX–X ст., коли на теренах України виникла централізована держава — Київська Русь. Спочатку всі споруди — укріплення, палаци, церкви — будувалися з дерева. Основною структурою будівель справдавна був зруб, зведений з горизонтально покладених колод із шатровим верхом. Традиція спорудження зрубів збереглася аж до початку XX ст. Навіть сьогодні подібні зруби використовуються під жилі приміщення, їх можна побачити, приміром, у Чернігові.

Разом з прийняттям християнства в Київській Русі з'явилися будівлі візантійського стилю, найкращим прикладом якого є Софійський собор у Києві (XI ст.), що зберігся до нашого часу, зазнавши, втім, суттєвої барокової перебудови. Візантійський стиль на Русі почав активно реформуватися у співдії з автентичними уявленнями про будівництво й орнаментування. Внаслідок такого реформування з'явилися витягнуті вгору бані київських церков, специфічна кольорова гама розписів, фресок і мозаїк.

Софійський собор, Київ

Спочатку побудований у візантійському стилі, у 18 ст. реконструйований у стилі українського бароко

Середньовічна архітектура

Найдавнішою церквою України, що збереглася лише у фундаменті, є Десятинна, побудована Володимиром Великим близько 988–996 рр. Це була тринавна будова з широким опасанням (галереями) навколо, всередині пишно прибрана мармуровим облицюванням, різьбами, кахлями, фресками й мозаїками. З літописів відомо, що вона завалилася в 1240 році під час облоги Києва Батиєм.

Звичайний тип більших церков X — XIII ст. — це тринавні церкви з трьома напівокруглими чи гранчастими апсидами (заокруглення з боку віттаря), з двома або трьома парами стовпів. Між першою від віттаря та другою парами стовпів через цілу церкву проходить поперечна неф. Середня найширша нава — такої самої ширини й висоти, як і поперечна нава (прохід); на перехресті їх угорі виводилася найбільша баня з верхньою точкою цілої церкви. Менші церкви були, можливо, однонавні з апсидою зі сходу. В Західній Україні виводилися також ротонди — округлі будови.

Церква Св. Миколая, Чесники, XIV–XVI ст

Оборонна Покровська церква XV–XVIII ст. Хмельницька обл., Сутківці

Середньовічна архітектура

Після татаро — монгольської навали будівництво на території України підпорядковується завданням оборони. У XII–XV ст. будуються переважно фортеці з баштами, укріплені монастирі, замки у Кам'янці-Подільському, Львові, Луцьку, Кременці, Білгороді-Дністровському. Їхні стіни високі та неприступні, але на деяких можна побачити декоративний орнамент у вигляді української плахти або вишиванки, викладений з червоної цегли. Найкращим прикладом є Хотинська фортеця у Чернівецькій області зі стінами 30-35 метрів, який чудово зберігся до сьогодні. Монастирі-фортеці XV століття теж схожі на замки. Головний собор монастиря стояв або посеред двору, або в системі оборонних стін. Храми були обов'язково пристосовані до оборони, адже нерідко траплялося, що вони ставали притулком від ворога не лише для ченців, але й для мирян.

Хотинська фортеця у м. Хотин, Чернівецька область, початок 1400 рр.,
збудована на місці поселення Київської Русі XI ст.

Готика в Україні

Один з найцікавіших періодів історії архітектури України — кінець XIV — перша I половина XV століття. На західних землях, які менше за інші потерпіли від монголо-татарської навали, тоді зростають міста, розвиваються ремесла й торгівля. В українські міста прибуває багато поселенців, переважно німців, які принесли в мистецтво, а зокрема в архітектуру, нові стильові форми.

Розквіт катедральної готики в Україні припадає на часи правління короля Владислава II Ягайла (1386–1434).

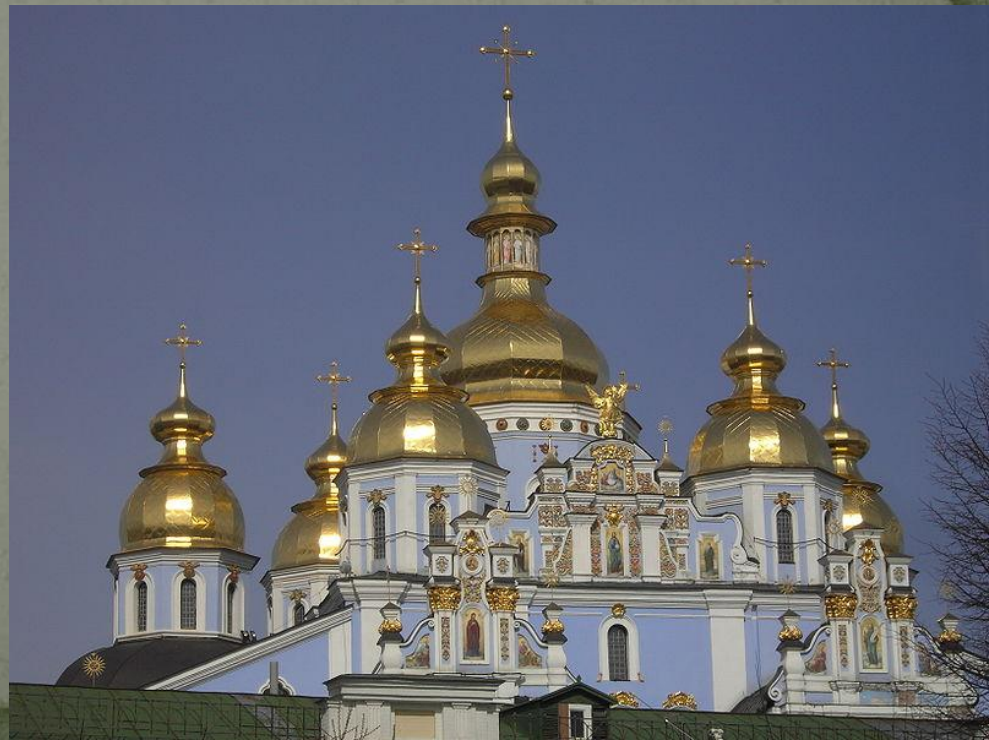
Серед культових споруд переважали католицькі костели. Вирішальну роль у формуванні нового стилю відіграв Латинський кафедральний собор у Львові — пам'ятка архітектури національного значення. Готичну складову підкреслює високий шип даху. Дзвіниця на головному фасаді має барокове завершення і розташована асиметрично, бо другу дзвіницю недобудували. В інтер'єрі високі сніпчасті колони підтримують стрільчаті арки і склепіння з готичними нервюрами. Стіни і склепіння вкриті численними фресками. Будівництво собору розпочалося 1361 (за іншими даними — 1370) на кошти короля Казимира Великого. Серед будівничих цього храму відомі Нічко, Йоахім Гром, Амброзій Рабіш;

Церква святої Параскеви П'ятниці (Львів)

Ренесанс

У XVI–XVII ст. в Україні розповсюдився стиль Ренесансу. Найяскравіше він відобразився в архітектурі Львова. На одній з центральних площ цього міста майже повністю зберігся ренесансний ансамбль будинків, естетичною домінантою його є так звана Чорна кам'яниця — чорна будівля в оточенні світлих. Нашарування епох та поєднання різних архітектурних стилів в архітектурному ансамблі Львова роблять місто справжнім музеєм просто неба. Історична центральна частина Львова зарахована ЮНЕСКО до культурної спадщини людства.

Костел і монастир бернардинів (Львів). Бічний, південний фасад в стилі Відродження.

Фортеці та замки

Арх. Вінченцо Скамоцци, Збараський замок, Тернопільська область

Свірзький замок,
Львівська область

Садиба Попова
Запорізька область

